No. 1781 Zaterdag 16 Februari 1918. 35ste Jaargang

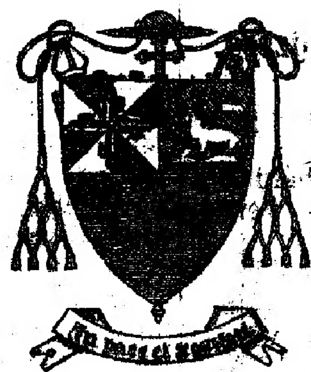
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN HET BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Fr. Michael Gregorius Vuylsteke,

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN,

door de genade Gods en de gunst van den H. Stoel

Tit. Bisschop v. Charadrus en Apost. Vic. v. Curaçao.

aan de Geestelijken en Geloovigen van zijn Vicariaat,

ZALIGHEID IN DEN HEER.

Gij zijt voldoende onderricht, Beminde Geloovigen, om te weten, dat de H. Kerk het recht en de macht heeft ons hare geboden op te leggen.

Een van die geboden is dat der Zondagviering.

Dat God het recht heeft van ons te eischen, dat wij Hem dienen en eeren, volgt reeds uit de natuurwet. Immers, om Hem te kennen, te beminnen en te dienen heeft God ons geschapen.

Maar onze dagelijksche arbeid verhindert ons dikwijls steeds aan Hem te denken en Hem den verschuldigden eeredienst te brengen. Er moet dus voor die bijzondere Godsvereering een bepaalde tijd worden vastgesteld. Deze noodzakelijkheid is zoo algemeen onder alle volkeren doorgedrongen, dat overal daarvoor een bepaalde dag is vastgesteld.

Na de wondervolle bevrijding van zijn uitverkoren volk uit de slavernij van Egypte had God zelf dien dag voor de Israelieten bepaald op den laatsten dag der week, den Sabbat. „Ziet toe, dat gij mijnen Sabbat onderhoudt, want het is een teeken tusschen Mij en u lieden." (1) En onmiddellijk daarop: „Onderhoudt mijnen Sabbat, want heilig is hij voor u lieden; wie hem schendt, zal den dood sterven; wie daarop werk doet, diens ziel zal vergaan uit het midden van zijn volk. Zes dagen zult gij werken; op den zevenden dag is het de Sabbat, de rust, heilig voor den Heer," (2) En de reden, waarom God den laatsten dag der week voor de rust wilde afzonderen, gaf Hij zelf aan, zeggende: „Want in zes dagen maakte de Heer den hemel en de aarde, en op den zevenden dag hield Hij op met het werk." (3) Waarom was echter die dag heilig, en waardoor moesten de Joden hem heiligen? Die dag was heilig, omdat hij van den kant van God „een eeuwig teeken" (4) was, en een voortdurende verkondiging van de waarheid, dat Hij de Schepper is van hemel en aarde, een teeken ook van zijn welbehagen in hunne vereering van Hem als hun Schepper. De rust alleen is echter niet het doel der instelling van den Sabbat. Maar de rust is noodig tot de heiliging van dien dag. Zoo zegt God door den mond van Mozes: „Onderhoudt den Sabbatdag, dat gij dien heiligt, zooals de Heer uw God u geboden heeft." (5)

De Apostelen hebben voor de volgelingen van Christus dien Sabbat, dat is rustdag, bepaald op den Zondag. Zij hebben dit gedaan, onderricht door Christus zelf en geleid door den Heiligen Geest.

De Zondag was reeds van het allereerste begin des Christendoms een gedenkwaardige dag, want op dien dag was Christus van den dood verrezen, op dien dag daalde de Heilige Geest over de Apostelen neer en begonnen zij de prediking van Christus' leer. Op dien dag dus herdenken de christenen de grootste weldaden des Heeren: de bevestiging van ons geloof in Christus' Godheid door de verrijzenis en de mededeeling van zijn Heiligen Geest aan zijne Kerk. De Zondag wordt derhalve met alle recht de dag des Heeren (6) genoemd, die aan den dienst des Heeren moet worden toegewijd, en alzoo in Christus' Kerk in de plaats treedt van den Joodschen rustdag, den Sabbat.

Behalve de Zondagen verplicht de Kerk ons ook nog andere feestdagen te vieren.

De Joodsche Kerk heeft blijk gegeven het recht te bezitten meerdere feestdagen in te stellen, zooals het feest naar aanleiding der overwinning van Judith op Holofernes: „En de feestdag harer zegepraal wordt door de Hebreën tot de heilige dagen gerekend, en door de Joden gevierd van dien tijd af tot den dag van heden." (7)

Door aan die feesten deel te nemen erkende Christus zelf het recht der Joodsche Kerk die feestdagen in te stellen.

Bezat echter de Joodsche Kerk dat recht, zoo bezit ook de Katholieke Kerk, die de Bruid van Christus is, het recht feestdagen in te stellen. Dit recht wordt stilzwijgend erkend door nagenoeg alle christenen, ook door hen die de Kerk verlaten hebben en zich toch naar hare gebruiken en instellingen blijven voegen. En evenals de Kerk feestdagen heeft ingesteld om Christus zelven en zijn Heilige Geheimen te vieren, zoo ook heeft de Kerk feesten ingesteld om de verheerlijking van hare heiligen en vooral van Maria, de Moeder van Christus, te vieren.

Die feesten immers zijn „een teeken" evenals de Sabbat voor de Joden, een voortdurende verkondiging van de waarheid der gevierde geheimen en een aansporing tot dankbaarheid en liefde jegens den Goddelijken Zaligmaker, die ze bewerkt heeft.

Het gebod der Zondagviering, Beminde Geloovigen, legt ons twee verplichtingen op: ten eerste verplicht het ons oefeningen van godsvrucht te verrichten; ten tweede den arbeid te staken.

Wanneer de Kerk ons verplicht werken van godsvrucht te verrichten dan spreekt het van zelf dat zij ons wil verplichten tot het meest heilzame, het meest verhevene, het meest waardige werk van godsvrucht, en dat is, het bijwonen der H. Mis, het onbloedige Offer der Nieuwe Wet. Door geen enkele handeling wordt God zoozeer geëerd als door het offer. Hij wordt dus het meest geëerd door het verhevenste van alle offers, het Kruisoffer, en de vernieuwing daarvan op onbloedige wijze, de H. Mis. Tot het bijwonen der H. Mis op Zon- en Feestdagen verplicht de Kerk allen die tot de jaren des verstands zijn gekomen, gewoonlijk wanneer de kinderen den zevenjarigen leeftijd hebben bereikt.

Tot deze verplichting zijn niet gehouden degenen die een wettige reden hebben van verhindering.

De verplichting van Mis hooren houdt tevens in, dat men met aandacht, eerbied en godsvrucht de H. Mis moet bijwonen in haar geheel, tot aan het einde, dat is, het laatste Evangelie.

Hier drukken Wij de ouders en overheden op het hart hunne kinderen en onderdanen voortdurend op die verplichting te wijzen, hun gelegenheid te geven des Zondags Mis te hooren, hen te bestraffen wanneer ze de Mis vrijwillig verzuimd hebben, en boven alles, het voorbeeld te geven.

Bij velen is het besef niet voldoende doorgedrongen van de strenge verplichting zoo voor zich zelven als voor hunne kinderen en dienstbaren om des Zondags de H. Mis bij te wonen. Vandaar dat velen de Mis verzuimen zonder voldoende reden.

Uwe priesters wijzen u voldoende op den ernst dier verplichting en zullen niet nalaten u voldoende te onderrichten op dit punt, en U te leeren om welke redenen het verzuim van Mis hooren minder zwaar of in 't geheel geen zonde is.

Wij schrijven u, B. G., dezen vastenbrief over de Zondagviering, omdat Wij weten, dat nog zoovelen aan die verplichting te kort schieten.

Welke verontschuldiging kunt gij aanbrengen? Zijt gij niet van jongsaf onderricht op dit punt? Kent gij niet de Vijf geboden der H. Kerk, waarvan het tweede is: Mis hooren met goede manieren? Zijt gij niet op uwe verplichting gewezen in den biechtstoel, telkens wanneer gij u beschuldigde van Misverzuim?

Gij kunt ook niet zeggen, dat de gelegenheid om Mis te hooren niet aanwezig is. Ernstig door uwe geestelijke Overheid al het mogelijke gedaan de eilanden te voorzien van een voldoend aantal kerken en priesters. Met de grootste opofferingen zijn die kerken gebouwd. Andere kerken zijn vergroot of [illegible] en grootere vervangen.

Nog onlangs hebben Wij een nieuwe parochie opgericht en een nieuwe kerk gebouwd in het stadsgedeelte van Curaçao om de geloovigen meer gelegenheid te geven aan hunne verplichtingen te voldoen. En als de middelen het eenigszins toelaten, en de geloovigen Ons willen steunen, zullen Wij met God's hulp nog meerdere nieuwe parochies oprichten, waar dit noodig is. Reeds hebben Wij hieromtrent Onze plannen gemaakt, en wachten Wij op gunstiger tijdsomstandigheden.

Ofschoon Wij overtuigd zijn van uwe bereidvaardigheid om Ons te helpen, richten Wij toch bij deze gelegenheid het dringend verzoek tot U, naar uwe beste krachten tot het in stand houden der kerken bij te dragen.

Een voornaam middel hiertoe is, uw wekelijksche aalmoes in de collecte en het huren van zitplaatsen. Wanneer alle geloovigen volgens hun vermogen bijdragen, zullen Onze lasten van het onderhoud der bestaande kerken veel verminderen, en zal het Ons mogelijk zijn Onze aandacht aan nieuwe kerken te wijden.

Ons is ter oore gekomen, dat in de kerken van het stadsgedeelte, in de S. Anna-kerk en de kerk van den H. Rozenkrans te Pietermaai, de mannen weinig genegen zijn een zitplaats te nemen. Moge dit in 't vervolg anders worden. Het zal bijdragen tot stichting der geloovigen en tot een godvruchtiger deelnemen aan de heilige diensten. Het achter in de kerk of in de deuren blijven staan der mannen draagt weinig bij tot den eerbied, verschuldigd aan God's huis, en gaandeweg volgen de jongens het slechte voorbeeld der ouderen na, zoodat de kwaal voortdurend gevoed wordt.

Wij vermanen u dus, B. G. uwe verplichting van Mishooren zoo stipt mogelijk na te komen. Stelt er een eer in te kunnen zeggen, dat gij nooit zonder reden de heilige Mis verzuimt.

Ook op een ander punt wenschen Wij uwe aandacht te vestigen. Velen stellen zich tevreden met het bijwonen van een korte heilige Mis zonder onderrichting. Terwijl toch de onderrichting voor velen, die niet voldoende in het geloof onderricht zijn, zeer noodzakelijk is en het vrijwillig verzuim daarvan voor hen een ernstig kwaad wordt.

Een gevolg hiervan is, dat op vele plaatsen de Hoogmis slechts door een gering aantal geloovigen wordt bijgewoond, terwijl er gedurende de overige heilige Missen plaats te kort is, en velen genoodzaakt zijn buiten te blijven staan. De Hoogmis is toch de parochiale Mis, de officieele Zondagsdienst, die door zang wordt opgeluisterd en waarbij het Woord God's immer gepreekt wordt, m. a. w. de Hoogmis is des Zondags de voornaamste heilige Mis, die herhaaldelijk voor het geestelijk en tijdelijk welzijn der parochie wordt opgedragen, waarbij de voornaamste leden der parochie moesten tegenwoordig zijn. Ter wille van den Zondag tooit de priester zich met kostbaarder gewaad en meermalen wordt na de Hoogmis de zegen met het Allerheiligste gegeven.

Ook blijkt uit de indeeling der geloovigen in parochies, dat het de wensch is der Kerk, dat de geloovigen zooveel mogelijk de Zondagmis bijwonen in hun eigen parochie. Het tegendeel geeft aanleiding tot onbekendheid met den toestand in eigen parochie en met de maatregelen meermalen in het belang der geloovigen door den pastoor der parochie te nemen.

Wij drukken u dan nogmaals op het hart, B. G., uwe verplichting van Mishooren zoo stipt mogelijk na te komen, niet slechts om aan het gebod der Kerk te voldoen, maar vooral om deelachtig te worden aan de zegeningen en genaden, die gij door het bijwonen der heilige Mis ontvangt. Zoo gij de verhevenheid van het heilig Misoffer leert begrijpen, zult gij u beijveren de heilige Mis bij te wonen, en dit niet alleen op de Zondagen en verplichte feestdagen, maar ook meermalen in de week, ja iederen dag.

Ook hebben Wij alle verwachting, dat gij door een grootere godsvrucht tot het Heilig Sacrament des Altaars zult aangespoord worden tot het bijwonen van het Lof in den namiddag of in den avond, en zoodoende op een waardige en christelijke wijze den christelijken Zondag eindigt.

De zegen aan het Joodsche volk door God zelven beloofd voor het

Luthers Hoofddwalingen.

Luther beweert *ten eerste*: De Voldoening kan niet bewezen worden uit de H. Schrift, noch uit de Kerkvaders.

Hiertegen voert Tetzel verschillende plaatsen aan uit de H. Schrift: Deuter. XXXII, II Kon. XXIV alsmede het bekende voorbeeld van David. Deze koning had, zooals men weet, zich schuldig gemaakt aan overspel. Verpletterd door de vreeselijke woorden van den profeet Nathan, beleed hij met een van droefheid en berouw verbrijzeld hart zijne schuld. God nam daarop zijne *zondeschuld* weg, schold hem de verdiende *straf des doods* kwijt, maar toch zou het zwaard niet wijken van zijn huis, omdat hij Gods woord veracht en die misdaad gepleegd had. — Uit het Nieuwe Testament grondt hij zich op Christus' woorden: „Doet waardige vruchten van boetvaardigheid," welke tekst door alle Heilige leeraars van de Voldoening wordt verstaan. Eindelijk treden verschillende Kerkvaders tot getuigenis zijner stelling op, o. a. Sint Gregorius, Sint Anselmus en Sint Augustinus. De woorden vooral van dezen laatste, sluiten allen twijfel uit: „God heeft niemand vrijheid gegeven om te zondigen, alschoon Hij de bedreven zonden barmhartig vergeeft, wanneer eene betamende voldoening niet wordt nagelaten." (Enchir. c. 70.)

Ten tweede. De aflaat neemt niet weg de voor God bindende straffen.

Dit weerlegt Tetzel aldus: „De volkomen aflaat neemt ook de straf weg, die de goddelijke Rechtvaardigheid nog voor de zonden vordert, indien deze rouwmoedig is gebiecht, maar door geen genoegzame voldoening is uitgeboet. De Paus volgt den H. Petrus in diens ambt op en heeft bijgevolg evenals de H. Petrus de macht om *alle* zonden te vergeven, krachtens de woorden des Heeren tot Petrus gesproken: *Alles wat gij binden zult op aarde, zal gebonden zijn in den Hemel*, enz. Daar nu de Paus *alle* zonden vergeven kan, zoo kan hij door den aflaat ook *alle* straf voor de zonden vergeven. Alle straf toch, die de menschen voor hunne zonden moeten lijden, wordt eerst door God, tegen Wien de zonde is, opgelegd en vervolgens in de plaats van God door den priester naar evenredigheid bepaald. Niemand dus houde slechts voor eene opinie: De aflaat neemt de straf weg, die de goddelijke Rechtvaardigheid vordert van de zonden, welke rouwmoedig gebiecht, maar door den priester niet met genoegzame boete zijn gestraft; want de H. Roomsche Kerk met alle christelijke Leeraars brengt dit in beoefening en heeft het nooit verworpen."

Ten derde: De aflaat ontslaat van de werken der boetvaardigheid.

Deze beschuldiging, die Luther voortdurend zijn tegenstander voor de voeten werpt, laat Tetzel niet na krachtig te beantwoorden. „De volkomen aflaat neemt de werken der Voldoening weg in dien zin, dat, zoo iemand de aflaat volkomen deelachtig wordt, hij krachtens pauselijke macht ontslagen is van alle voldoenende *straf*, die voor de rouwmoedig gebiechte zonden was opgelegd. Daar evenwel na de volkomen vergeving der zondeschuld en der zondestraf de mensch nog aangevallen wordt door den duivel, de wereld en het vleesch, en de zondige gewoonten en driften hem voortdurend tot hervallen neigen, moet hij de werken van boetvaardigheid nooit nalaten, want zij zijn heelend voor zijne geestelijke zwakheid en bovendien verdienstelijk voor het eeuwig leven. *Geen Pauselijke of bisschoppelijke aflaatbrief zegt dan ook, dat de menschen, indien zij den aflaat verdienen, voortaan zich van de werken der boetvaardigheid zullen onthouden.* Zelfs al hadden wij niet gezondigd, dan waren wij in onze hoedanigheid van schepsel nog hiertoe verplicht. Al

godvruchtig vieren van den Sabbat, zal in nog grootere mate uw deel worden, en wel zooveel meer als de schaduw door het licht, en de tijdelijke voorspoed door geestelijke zegeningen overtroffen wordt.

Meer dan ooit hebben wij allen God's bijzonderen zegen en bescherming noodig in deze droevige tijden, waarin de ellende en het gebrek uit den oorlog voortkomend, ons meer en meer beginnen te naderen.

Gaat steeds voort te bidden en goede werken te verrichten, opdat Gods barmhartigheid den geesel des oorlogs van de wereld wegneme en ons vrede en rust teruggeve.

In 't bijzonder verzoeken Wij u te bidden voor Z. H. den Paus, die zulk een bijzonderen bijstand van den Heiligen Geest, en voor het naderend gevaar voor Zijn Persoon, Goddelijke bescherming noodig heeft.

Bidt ook voor Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, opdat Zij ons land buiten den oorlog wete te houden en voor uitputting en hongersnood beware, en God haar Koninklijk Gezin tegen alle aanslagen der vijanden bescherme.

Bidt ook voor uwe overige tijdelijke en geestelijke overheden, en voor Ons, die niet ophouden u in Gods genade en in de bescherming van Jezus' Heilig Hart aan te bevelen.

En zal dit ons Herderlijk schrijven op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd in alle kerken en openbare kapellen op Zondag Quinquagesima.

Gegeven te Curaçao, 30 Januari 1918.

fr. Michael Gregorius

Apostolisch Vicaris van Curaçao.

1.) Exod. 31—13. 2.) Exod. 31. 14—15. 3.) Exod. 31—17.
4.) Exod. 31—17. 5.) Deut. 5—12. 6.) Apocol. 1—10.
7.) Jud. 16—31.

Vasten- en Onthoudingswet voor het Apostolisch Vicariaat van Curaçao.

Volgens verschillende bepalingen van den H. Stoel en de laatste dispensatie, 18 October 1904 verleend, welke voor 30 jaren geldende zal blijven, en volgens de jongste uitgave van het Wetboek voor Kerkelijk Recht is voor het Apostolisch Vicariaat van Curaçao de Vasten- en Onthoudingswet als volgt:

1°. Zij, die krachtens hun leeftijd tot VASTEN gehouden zijn, worden daartoe slechts verplicht op *alle Vrijdagen* der Vasten, op *Paaschzaterdag* tot 'smiddags 12 uur en op de *Vigilie van Kerstmis.*

2°. Het is geoorloofd vleesch te eten op elken dag van het jaar, uitgenomen de *Vrijdagen* gedurende de Vasten, *Paaschzaterdagmorgen* tot 12 uur en de *Vigilie van Kerstmis.*

3°. Elken dag, dat men vleesch mag eten, mag men dit ook meermalen 's daags doen.

4°. De Onthoudingswet verbiedt alleen het gebruik van vleesch en vleeschsaus.

5°. Het gebruik van melk, boter, kaas, eieren en reuzel is toegestaan, ook op den Goeden Vrijdag.

6°. Vleesch en visch gebruiken bij den zelfden maaltijd is niet langer verboden.

7°. De Vasten en Onthouding verplichten slechts tot 12 uur 's middags van Paaschzaterdag.

8°. Iedere militair, die gebruik maakt van de militaire keuken, en alle zeevarenden, voor zoover zij beschouwd kunnen worden tot ons rechtsgebied te behooren, mogen elken dag van het jaar vleesch eten, behalve op den Goeden Vrijdag.

9°. Allen die van deze Dispensatie gebruik maken zijn niet *verplicht* in plaats van het vasten en onthouden andere goede werken te verrichten. Echter sporen Wij allen aan door gebed en werken van godsvrucht aan te vullen, wat aan hun boetvaardigheid mocht ontbreken, doordat zij van deze dispensatie gebruik maken.

Gegeven te Curaçao, 30 Januari 1918.

fr. MICHAEL GREGORIUS

Bisschop van Charadrus,

Apostolisch Vicaris van Curaçao.

---

hebben wij alle goede werken verricht, die in ons vermogen zijn, dan nog moeten wij zeggen: „Wij zijn onnutte dienaren Gods." — De aflaat is geen kwijtschelding van boetvaardigheid: dit kan in waarheid nooit door de christelijke leer worden bevestigd. Degenen die aflaat verdienen, hebben een oprecht berouw en zijn in Gods liefde; door berouw en liefde wordt de mensch echter niet verflauwd, maar integendeel ontvlamd om God te dienen en veel voor Gods eer te arbeiden. Daarom verlangen juist godvruchtige en vrome lieden naar aflaten, maar geen trage. Valsch is dus het artikel, dat de arme zondaars afkeerig zoekt te maken van den aflaat, als ware deze niet heilzaam. Het is ook tegen den inhoud van *alle aflaatbrieven, die alle aantoonen, dat aflaat verleend wordt om de menschen tot berouw, biecht en goede werken aan te sporen.* Bovendien strijdt het tegen het algemeen gebruik der H. Roomsche Kerk en kan door de H. Schrift niet worden gestaafd."

Ten vierde: Het heeft geen grond, dat de zondestraf in het vagevuur kan worden uitgeboet.

Na de aanmerking, dat dit gevoelen door de tegenpartij gesteld wordt als ware het een Evangelie, zonder eenig bewijs uit de H. Schrift of uit het kerkelijk Recht, weerlegt Tetzel het aldus: „De H. Kerk en alle Kerkvaders getuigen, dat ofschoon God uit barmhartigheid èn de zondeschuld èn de zondestraf kan vergeven, Hij toch het recht bezit om na de vergeving der *zondeschuld* de tijdelijke *zondestraf* nog te eischen. Indien derhalve de mensch op deze wereld niet genoegzaam heeft voldaan, dan kan God de nog af te boeten straf in het vagevuur vorderen." — Dat deze overblijvende straf geheel of gedeeltelijk door aflaten kan worden weggenomen, bewijst de inquisiteur uit het eeuwenoud gebruik der H. Roomsche Kerk om aan altaren, kerken en kapellen aflaten te verleenen, die toevoeglijk zijn aan de zielen in het vagevuur. Dit gebruik zou de H. Stoel niet toelaten, indien het niet op goede gronden steunde. Vervolgens beroept hij zich op het kerkelijk Recht, op de nieuwere Kerkleeraars, vooral op den H. Thomas, wiens leer door Paus Urbanus V en Innocentius VI als christelijk is erkend en aanbevolen.

Aan Tetzels scherpzinnigheid was de draagkracht van Luthers artikelen niet ontgaan, hij begreep zeer goed hunne strekking. Er was hier meer dan een schoolsch dispuut; het gold hier beginselen, die, eenmaal aangenomen, diep zouden grijpen in het kerkelijk leven. Zijne waarschuwing is eene profetie, die letterlijk is vervuld. „Vele menschen," zoo vermaant hij, „zullen door deze artikelen de overheid en de macht van den Paus en den H. Roomschen Stoel verachten. De werken der sacramenteele Voldoening zal men nalaten; het woord der predikers en leeraars nooit geloof schenken. Ieder zal naar eigen goedvinden de H. Schrift willen uitleggen. De Christenen zullen in groot zielsgevaar verkeeren, want ieder zal gelooven wat hem goeddunkt."

Kerkbouw.

IX.

En nog zijn we met dat rad niet ten einde.

Het rad heeft ook in het Oude Testament voor het zinnebeeld der goddelijke wetenschap gegolden. Kent men, uit de Gulden Legende, het viertal raderen van de H. Katharina, men herinnert zich desgelijks de raderen, waarmede de vier evangelische cherubynen werden voortbewogen in Ezechiëls gezicht. En de H. Gregorius de Groote, de Patroon der geleerden, getuigt, dat deze raderen, die, volgens Ezechiël, den schijn hadden als bevond zich een rad in het midden van een ander, het Nieuwe Testament verbeeldden, dat als besloten lag in het Oude. Ook dit gedeelte van de figuur wordt door de XIIe en XIIIe eeuwsche radvensters uitgedrukt: en onmiskenbaar moet de zinspeling op Ezechiëls raderen wezen, voor wie, bij het schitteren der heerlijke gekleurde lichtruitjes van een roosvenster, in de kerk staat en zich de teksten herinnert: De geest des levens was in de raderen. En ik zag als den schijn van witgoud, dat als met eene verschijning van vuur rondom was ingevat, eene verschijning van vuur, dat eenen lichtglans gaf in het rond."

Een andere Kerkleeraar ziet in dat rad te midden van een ander rad een beeld van de verschillende Kerken, die vereenigd en besloten zijn binnen den kring der Eene en Algemeene Kerk. Dit zinnebeeld is vooral terug te vinden in sekere rondlichten met eene eigenaardige traceering van verschillende cirkels, als in de heerlijke roze van Chartres; terwijl het zoogenaamde *rayonnante* en *flamboyante* binnenwerk, dat de roosvensters in den loop der middeleeuwen vertoonen, de betrekking op Ezechiëls raderen vast niet verzwakt.

Maar het radvenster is ook sinds jaren en eeuwen in 't bezit van den naam van roos, *rose, rosace,* en het heeft met de gestiliseerde middeleeuwsche roos, ons bekend uit honderden heraldische gedenkstukken, eene onmiskenbare overeenkomst.

Wij nemen nu het roosvenster niet slechts op zich zelf, maar ook als onderdeel der traceering van een puntboograam.

De bloemenspraak genoot in de dagen van een algemeener ren meer opgewekt kunstleven eene groote uitbreiding. Door de schoonste bloemen achtte men de heiligste personen afgebeeld, en er verbinden zich aan het plantenrijk een grooter getal lieflijke kerkoverleveringen dan menigeen denkt. De H. Maagd was beurtelings de lelie onder de doornen, de roos van [illegible] of Jericho, *de rosa mystica,* enz. Nog Vondel wist het Bernardus na te zingen, wat schoone rozen gloeiden aan den Boom des K[illegible]

[illegible] rozen groeien
[illegible] berg o neen;
[illegible] hard van steen,
[illegible] tsaren vloeien."

[illegible] Kruisvinding,
[illegible] jeugd al vroeg
[illegible]:

„Comt en laet ons gaen
Den groenen *mey* in dragen,
Daer de pellicaen
Jesus, op heeft gerust."

Trouwens de roede van Jesse had eene *bloem* voortgebracht, die haar verhief boven Aärons roede, en die in den *bloeienden* staf des Christusdragers (Christophorus) schijnt herdacht te worden. Door het *bloeien* van zijn staf was Jozef tot vader van het Heilig Huisgezin aangesteld, en we hebben ons niet te verwonderen, dat in het schoone oude liedje van de Soudaensdochter de Zaligmaker aangeroepen wordt en zich bekend maakt als de *maker van de bloemen.* Had Hij zich niet verwaardigd als een bloemkweeker voor Maria Magdalena, na Zijne verrijzenis te verschijnen?

De roos, het klaverblad en de lelie, zijn wel de gewassen die de edelste bediening hebben in de Middeleeuwen. Niet alleen, dat de lelie aan de maagden in de hand wordt gegeven, maar zij, of haars gelijke, versiert de kroon van alle vorsten.

Wij hebben boven gezien, dat de Wijsbegeerte Zuiverheid (*Katharina*) heette, zou de kroonlelie beteekenen, dat ook Macht en Majesteit met Christelijke Zuiverheid moet samen gaan?

De lelie der Bourbons is althans een geschenk der H. Maagd.

De sieraden der bouwkunst van de XIIIe en XIVe eeuw zijn grootendeels aan het plantenrijk ontleend, en het is genoeg bekend, dat de *kruisbloem* als finiaal eene voorname rol speelt in de christelijke architektuur. Maar menigvuldiger nog komt het klaverblad voor, welks drieheid, aan éénen stengel zichtbaar, de H. Drieëenheid voorstelt, en dat klaverblad herhaalt zich zonder einde.

Alle gotische vensters verkondigen vele malen het klaverblad; maar ook de roos kan niet zonder beteekenis wezen. „De roos (als bloem van Jesse) is een zinnebeeld der Onbevlekte Ontvangenis" zegt KREUSER; zij wijst naar Maria en Jesus heen. Zij is ook de bloem der liefde, en bij de goddelijke deugden is de Liefde de hoogste der drie. De Liefde is eeuwig en bloeit voort, ook als het Geloof en de Hoop vervuld en dus vernietigd zullen zijn. Men weet dan ook, dat de H. Dorothea er Theophilus drie *uit den Hemel* heeft toegezonden, en dat de rozenkrans een gebed is rijk aan mysteriën.

Ook is de gouden roos, die de Paus op Zondag *Laetare* in de *Vasten* wijdt, geen ijdel speelgoed.

De roos is van ouds het zinnebeeld der schoonheid. En als nu de vensters in het algemeen Gods Wijsheid en Goedheid afbeelden, door het *licht* en door de *bescherming,* die zij verleenen, zal men dan in het roosvenster ook de derde hoedanigheid, de *Schoonheid,* niet voorgesteld achten? Men heeft hier dus te doen met de roos, die der schoone Wijsheid is toegeheiligd, niet met den appel, die der heidensche Minerva onthouden werd: deze misgunnen wij dan ook haren tempel het Pantheon niet, maar begroeten vol vreugde de Roos onzer kathedralen, die getuigenis geeft van de ware Wijsheid en Schoonheid beide, van den *Splendor Gloriae Patris,* den Heiland der wereld.

De H. Linie.

Nieuwe Onderwijsverordening.

HOOFDSTUK VI.

Van de rangen der onderwijzers.

Artikel 107. 1. Hulponderwijzers zijn de bezitters van:

a. de akte van bekwaamheid als hulponderwijzer volgens deze verordening;

b. de akte van bekwaamheid als onderwijzer 4de klasse volgens het bepaalde van artikel 30 der verordening van 6 October 1906 | 11 Mei 1907 (P. B. 1907 No. 5);

c. het bewijs van toelating als onderwijzer 4de klasse, bedoeld in artikel 58 derzelfde verordening.

2. Hulponderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 4 dienstjaren hebben den rang van *hulponderwijzer 2de rang*; met 4 of meer dan 4 dienstjaren dien van *hulponderwijzer 1ste rang.*

Artikel 108. 1. Onderwijzers zijn de bezitters van de akte van bekwaamheid als onderwijzer volgens deze verordening of daarmee volgens artikel 98 dezer verordening gelijkgestelde akte.

2. Onderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 4 dienstjaren als onderwijzer hebben den rang van *onderwijzer 4de rang*; met 4 of meer dan 4, dien van *onderwijzer 3de rang.*

Artikel 109. 1. Onderwijzers, werkzaam aan de openbare scholen, kunnen, nadat zij met goed gevolg in Curaçao, in Nederland of in een der koloniën of bezittingen van het Rijk examen hebben afgelegd in twee of meer der vakken, vermeld in artikel 5 onder *h, i,* en *k* en in artikel 7 onder *l, m, n, o, p, q, s, t, u* en *v,* waarvan ten minste een onder *l* of *m,* of voor onderwijzeressen één vermeld onder *l, m, u of o* benevens die onder *k,* door den Gouverneur benoemd worden tot *onderwijzer 2de rang.*

2. Onderwijzers 2de rang met 4 of meer dan 4 dienstjaren hebben den rang van *onderwijzer 1ste rang.*

Artikel 110. 1. Hoofdonderwijzers zijn de bezitters van:

a. de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer volgens deze verordening of daarmee volgens artikel 100 dezer verordening gelijkgestelde akte;

b. de akte van bekwaamheid als onderwijzer, die tevens de bevoegdheid bezitten tot het geven van middelbaar onderwijs in:

de Nederlandsche taal en letterkunde;
de Spaansche taal;
de Engelsche taal;
de Fransche taal;
de Hoogduitsche taal;
het Boekhouden en Handelsrekenen of de Wiskunde.

2. Hoofdonderwijzers, werkzaam aan openbare scholen, met minder dan 6 dienstjaren hebben den rang van *hoofdonderwijzer 2de rang,* met 6 of meer dan 6 dienstjaren dien van *hoofdonderwijzer 1ste rang.*

M. v. T.

De verdeeling der onderwijzers in 8 bezoldigingsgroepen vloeit voort uit de verdeeling in vier rangen onder de huidige verordening. Het ontwerp kent feitelijk maar drie rangen: *hulponderwijzer, onderwijzer* en *hoofdonderwijzer,* waarvan de eerste en de laatste, uitsluitend wegens het aantal dienstjaren, in twee bezoldigingsgroepen worden verdeeld.

De verdeeling der onderwijzers in *vier* bezoldigingsgroepen maakt het noodig voor dezen rang behalve op dienstjaren ook te letten op het bezit van voor de school belangrijke bijakten. Om onderwijzer 2de of 1ste rang te worden, wordt het bezit van minstens twee bijakten vereischt.

Aangezien voor scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs het bezit van eene akte voor middelbaar onderwijs voor Nederlandsch, Spaansch, Engelsch, Fransch, Hoogduitsch, Boekhouden en Handelsrekenen of Wiskunde van belang geacht mag worden, wordt aan den onderwijzer, die eene dezer middelbare akten bezit, den rang van hoofdonderwijzer verleend. In Suriname hebben hoofonderwijzers, onderwijzers van den eersten rang en bezitters van middelbare akten den titel „leeraar".

De voorgestelde gelijkstelling van hoofdonderwijzers en bezitters der genoemde middelbare akten is voor scholen voor M. U. L. O. de meest gewenschte.

Voor onderwijzers 2de of 1ste klasse der bestaande verordening, die niet aan de bepalingen van artikel 109 of 110 voldoen, zijn overgangsbepalingen getroffen (zie artikel 129).

DE OORLOG.

Amerika wil *par force* eens laten zien, wat het kan, en zou daarom heel ongaarne hebben, dat nu juist de oorlog ging eindigen, nu zijn fameuse soldaatjes zich er in mengen zullen. President WILSON heeft aan de Afdeelingen van het Congres laten weten, dat Duitschlands antwoord op 's Presidenten Vredesboodschap kant noch wal raakt. Het Pruisisch militairisme moet er onder.

Daar is de oorlog om begonnen, en niet gerust zal er worden, voor dat doel is bereikt.

Ook Koning George van Engeland heeft 12 Februari ll. bij de Opening van het Parlement verklaard, dat de oorlogsdoeleinden, zoo helder en klaar omschreven, door de tegenstanders niet aanvaard zijn en het Vereenigde Koninkrijk derhalve zich wel verplicht ziet den strijd door te zetten, tot het oorlogsdoel is bereikt.

We kunnen ons dus voorbereiden op een geweldigen Voorjaarsslag.

Tegen dien tijd hopen de Amerikanen 800 000 soldaten naar Frankrijk getransporteerd te hebben. Als ze onder weg niet worden opgevangen door de Duitsche onderzeeërs, gelijk de *Tuscania,* waarbij ± 210 soldaten verloren gingen en de rest groote vertraging in hun reis ondervonden.

De Amerikanen troosten zich met de gedachte, dat sinds Juni van het vorig jaar troepen naar Frankrijk werden overgevoerd en ze eerst nu een paar honderd man te betreuren hebben Maar het is bekend, dat Duitschland zijn onderzeevloot geweldig heeft uitgebreid, en al zijn krachten zal inspannen om de transportschepen op te vangen.

In Rusland is er algemeene staking, wat 't vechten tegen de Duitsche troepen betreft, maar in Siberië en Finland is men druk doende den *Rooden Benden* der Bolshewiki klop te geven. Ook de Kozakken en de Polen slaan er duchtig op. De Bolshewiki konden daar wel eens gauw genoeg van hebben en maar liever stilletjes afdruipen en zich veilig nestelen binnen de versterkte muren van Petrograd, elke republiek verder aan zijn eigen overlatende.

Wat juist door dezen wordt verlangd.

Ukranië schijnt dan toch werkelijk klaar gekomen te zijn met het vredestractaat.

Wie volgt? mogen we wel vragen.

Roemenië zit leelijk in den knel en zal gedwongen worden vrede te maken.

Dan ligt de weg naar Griekenland open.

Duitschland staat er nog sterk voor.

Amerika mag wel poot aan spelen om dien ijzeren reus klein te krijgen.

In een vloek en een zucht zal het niet gaan; daar zal strategisch werk moeten geleverd worden. Zijn de Sammies daar van thuis?

Berichten uit de Kolonie.

Schoolbezoek.

Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE bezocht Dinsdag en Woensdag de Zusters- en en Fraterscholen op Pietermaai.

Welkom.

Dinsdagmorgen is de Hoogeerw. Pater GUALA WOLSKY, Vicaris Provinciaal der EE. PP. Dominikanen, van zijn reis naar Bonaire teruggekeerd.

*

Donderdagmorgen viel de *Estelle* hier binnen met den H.E.G. Heer Gouverneur en Gezelschap aan boord. De reis naar de Bovenwinden duurde 7 dagen, de terugtocht geschiedde in 2½ dag.

Over het elgemeen is de toestand aldaar gunstiger dan hier werd gevreesd.

Samson.

Dinsdagavond tegen elven is deze sleeper weer uitgetrokken naar Maracaibo.

Begrooting Curaçao voor het dienstjaar 1916.

De uitgaven bedroegen	f 1.378111,59
De raming was	f 1.233009
Meer uitgegeven dan geraamd	f 145102,59
De ontvangsten bedroegen	f 831304,13
De raming was	f 805399
Meer ontvangen dan geraamd :	f 25905,13
Er is dus meer uitgegeven	f 119197,46
's Rijks Bijdrage is derhalve bepaald op	f 546807,46

Koloniaal Verslag.

Op 1 Januari 1917 bestond de bevolking van de kolonie Curaçao uit 57381 personen, verdeeld als volgt :

Curaçao	34168
Aruba	9481
Bonaire	6714
St. Martin	3369
St. Eustatius	1410
Saba	2239

De hoofdplaats van het eiland Curaçao telde op 1 Januari 1917 14392 inwoners

van Aruba	1864
van Bonaire	676
van St Martin	1134
van St. Eustatuis	1286
van Saba	690

Almanak voor het jaar 1918.

In dank ontvangen een Presentexemplaar van den Uitgever der *Curaçaosche Courant.*

Deze Almanak is onmisbaar voor de kantoren. Men vindt er de namen en voorletters van alle waardigheidbekleeders en officieele personen in onze Kolonie.

Aloë.

De aloëvelden achter Zaquito worden weer belangrijk uitgebreid. Dezer dagen werd de berghelling schoon gemaakt en met nieuwe plantjes bepoot. Scheepsladingen jonge plantjes werden er aangevoerd.

Officieele berichten.

Aan den onderwijzer 3e klasse J. H. P. Schrils is om gewichtige redenen verlof verleend tot en met den dag van zijn vertrek naar St Martin N. G.

Aan den Gezaghebber van Aruba H. J. Beaujon is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Ter kennis van belanghebbenden wordt hierbij gebracht, dat van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën telegrafisch bericht is ontvangen, dat de Britsche Regeering het embargo op telegrammen heeft opgegeven.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Paulina Lopez Esterga, Clentis Jesurun, F. A. Henriques, Gerardus Mergus Henrigus, Manuel Merenciano, Colasti Piters, Maria Schouwer, Ana Skop.

Hr. Ms. Hertog Hendrik.

Naar wij vernemen, heeft de Gouverneur het bericht ontvangen, dat Hr. Ms. *Hertog Hendrik* eind Maart Curaçao zal aandoen.

De Cur. Crt.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 15 Febr. 1918.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	
id. per KG. 2e kw.	„	
HUIDEN per K.G.	„	1,00
GEITENVELLEN per K.G.	„	1,00
WOL per K.G.	.	0,50
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.45
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
REGINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) .	„	
Kwaliteit No, 1 per dozijn		3,50
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3.62½
„ „ 2 „	„	4.50
„ „ 3 „	„	6.12
„ „ 3 „ „	„	6.30
„ „ 4 „ „	„	7
„ „ 5 „ „ OLA	„	6,20
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	7.20
„ „ 9 „ „	„	12.00
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	12
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ 1 van 25 c.M. of minder		
STROOHOEDEN (latal) :		f.
Kwaliteit X per dozijn		f1,37½
Kwaliteit X X per dozijn		f1,87½

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Jan.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 5.996.14	f 9.145.78
2e district	Curaçao	5.	14.22
3e „		←	20.
4e „		10.	16.85
5e „		62.	—
Oranjestad	Aruba	406.	89 50
3e „		8,40	—
Kralendijk	Bonaire	458.75	1.128.89
Rincon		14.	—
Philipsburg St Mart.		1,918.50	363.26
Oranjestad St. Eust.		65.	58.14
Bottom	Saba	401.	—
Windwards.		15	—
Totaal		f 9.854.79	f 10.826.14

Mijnmaatschappij „Curacao."

De Heeren Aandeelhouders ontvingen dezer dagen de volgende circulaire :

Wij hebben de eer U ingevolge Artikel 15 der Statuten hierbij over te leggen de Balans en de Winst- en Verliesrekening Uwer Maatschappij per 31 December 1916.

Zooals in de Algemeene Vergadering gehouden op 30 Juni 1917 medegedeeld werd, heeft de opmaking dezer documenten vertraging ondervonden ; wij zijn eerst thans in staat geweest, deze op te maken.

Wij stellen U voor, het voordeelig saldo der Winst- en Verliesrekening ad f 333,075,99[5] te bestemmen voor afschrijving van f 27,040,10 op het hoofd „Machinerieën", van f 156,035 89[5] op het hoofd „Materialen, Uitdiepen van de Haven" en met het overblijvende saldo ad f 150,000 een reserve te vormen.

Het hoofd „Machinerieën" zal daarop met f 4,969,60 in onze boeken voorkomen, zijnde het bedrag in 1916 betaald voor machinerieën welke eerst in 1917 werden afgeleverd.

Het hoofd „Materialen, Uitdiepen van de Haven" wordt daardoor teruggebracht tot f 18[illegible]32,92[5].

Het scheppen van een reserve komt ons noodzakelijk voor met het oog op de steeds grootere moeilijkheden, welke als gevolg van den oorlogstoestand aan den afscheep van ons phosphaat in den weg staan, waardoor het zich laat aanzien dat over 1917 de onkosten niet zullen worden gedekt.

Ook gedurende dit jaar werden verscheidene contracten, welke vóór het uitbreken van den oorlog waren afgesloten, door ons verbroken, waartoe wij ons het recht in geval van een Europeeschen oorlog hadden voorbehouden.

Wij vreezen, dat eene verbetering in de zaken van onze Maatschappij eerst mag worden tegemoet gezien wanneer de vrede hersteld zal zijn.

De Eigenaresse van het Aandeel A[2] gaf ons op 28 Juni 1916 ingevolge Artikel 6 onzer Statuten kennis van de benoeming van den Heer Mr. L. H. C. Kuhn als Commissaris onzer Maatschappij.

Namens Commissarissen,

(w. g.) C. E. TER MEULEN,

Pres. Commissaris.

Amsterdam, 29 November 1917.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand December 1917.

	Geboorten.				Overleden.		Aangegeven.		
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Levenl. H.
Aruba	16	17	16	17	3	0	[illegible]	2	2
Bonaire	7	4	6	5	5	2	0	0	2
St. Martin N.G.	2	1	1	2	1	2	0	0	2
St. Eustatius	3	2	2	3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	1
Saba	1	[illegible]	3	3	1	0	0	0	0
Totaal	29	29	28	30	13	8	[illegible]	2	7

HAVEN-NIEUWS

VAN 9 FEB – 23 FEB.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Commewijne	J C Metus	? Jan	Amsterdam	? Jan	?
Vulcanus	Breman	20 „	Colón	? „	Suriname
Maracaibo 1	P W Johnson	9 Feb	New York	9 Feb	Maracaibo
Merida	A Johanson	10 „	La Guayra	11 „	La Guayra
Merida	A Johanson	13 „	Maracaibo	14 „	Maracaibo
Philadelphia	G W Goodman	14 „	New York	14	La Guayra
Maracaibo	P W Johnsen	14 „	Maracaibo	14 „	New York
Pr Willem I.	G J de Bruyn	12 „	New York	16 a 17	New York
Philadelphia	G W Goodman	20 „	La Guayra	20	New York
Merida	A Johanson	20 „	Maracaibo	21	Maracaibo
Zulia	S S Morris	23	New York	23 „	Maracaibo
Samson	Posse	8 Febr	Maracaibo	12 Febr	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	28 Jan	Aruba	?	Maracaibo
Juno	Drasier	? Febr	Jamaica	?	Amsterdam
Guarico	Millan	8	Pto Cabello	8	Pto Cabello
Montserrat	Jose Pater	16	Colon	16	Barcelona

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
M Leoncita H	9 Febr	Aruba	*El Maria*	9 Febr	La Guayra
Hirondelle H	9	Maracaibo	*Rita Otilia*	9	Vela de Coro
Uruguay 1	10	Guadeloupe	*M Leoncita*	9	Aruba
Pluma de oro V	11	Vela de Coro	*Vesta H*	9	Vela de Coro
Julia Ramona	11	La Guayra	*Favorita*	9	Bonaire
N Jaquin C	12	Pto Colomb	*Gacela*	12	Maracaibo
Felicidad V	13	Maracaibo	*Silfide*	14	Maracaibo
Electra H	13	Maracaibo	*Virginia*	14	Vela de Coro
Estelle H	14	Isl Barlov	*Colombia*	15	Rio Hacha
M Leoncita	14	Aruba	*Estelle*	15	Aruba
Maria H	14	Maracaibo			
Amadeo V	14	Aruba			

1 Komt niet.

Regenval in millimeters.

	Fort Amsterdam.	Westpunt.	Hoffi Abao.	Pl. Kl. St. Martha.	Dokterstuin.	Pl. Siberië.	Cas Chikitoe.	Sta. Maria.	Sta. Rosa.	Wilhelmina[illegible]	Pl. Gr. St. Joris.	Beekenburg.	Noordkant.
Juli	87,1	35,7	54	45,6	61,8	41	[illegible]	35	89,5	55,4	64	44	55
Aug.	38,7	26,7	9	32	19,3	39	[illegible]	35	38	31,8	43,5	35	39,5
Sept.	34,9	35,3	40	36,6	62	16	[illegible]	35	18	0	9	0	0
Oct.	17	18	22	76,8	23,5	20	[illegible]	10	12	0	0	0	10,5
Nov.	18,9	12,4	64	50,2	48	91	[illegible]	107	39	57,3	106,5	35,3	26,5
Dec.	170	101,1	141	90,9	65,8	159	[illegible]	140,5	155	113,4	106,5	119,8	163,5
	336,6	229,2	330	332,1	274,9	366	[illegible]	392,6	351,5	257,9	329,5	234,1	[illegible]

De totaalsom van den regenval gedurende de laatste zes maanden van 1917 is buitengewoon hoog te noemen. Toch zal de oogst slechts matig wezen en verre van algemeen.

Onze land- en tuinbouw moeten het hoofdzakelijk van de drie laatste maanden hebben. Wat in Juli en Augustus valt, heeft alleen waarde, als de regen doorgaat en ook in de volgende maanden geregeld aanhoudt.

Geplant kan er slechts worden na een grooten regen, als de grond door en door nat en de bodem doorweekt is. Die groote regen kwam over het algemeen te vroeg, reeds in Juli. Daarna vielen er slechts stofjes.

De vroege regen heeft menigeen in Augustus tot planten verleid, wat meestal verloren is gegaan. Deze ondervonden teleurstelling was op haar beurt oorzaak, dat einde November en December niet opnieuw geplant werd. Zij, die het toen er op waagden, hebben nog een aardigen oogst te verwachten, daar de groote regen van December zich in Januari herhaald heeft.

Zoo ziet men, dat in een prachtig regenjaar, we bedoelen een jaar waarin het volgens de officieele statistieken flink geregend heeft, de oogst nog zeer middelmatig, ja, gering kan wezen, als er na de eerste groote regens lange tusschenruimten van droogte of geringen regenval volgen.

Om een maisoogst te hebben moet het flink en geregeld regenen op gezette tijden.

Maar slecht is het jaar niet te noemen, als er nog wat gras is voor het vee, en wat groenten en rankvruchten voor den mensch. Op Curaçao is men met weinig tevreden ; men weet nu eenmaal, dat onze kolonie geen landbouwkolonie is.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Jan. 1918 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
	INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Januari	141	17.147	15.811	33	174,795	107.967
Vorige maanden.						
Totaal.	141	17.147	15.811	33	174,795	107.967

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij

Buitenland.

De bezetting van Jeruzalem.

Welk een lot heeft de heilige stad in Palestina, wier geschiedenis tot de oud-Egyptische tijden opklimt, niet gespeeld in de geschiedenis der wereld, als stad-van-David, die op den Sionsberg zijn residentie had gevestigd, als middelpunt en de heilige tempelplaats van het Jodendom, als de stad, gewijd door de omwandeling en geheiligd door den offerdood van Christus, als de „el-kuds", het heiligdom, of de „bet-el-makdis", de plaats van heiligheid van de Moslems.

Welk een geestelijke stormen en laaiende hartstochten heeft de herinnering aan die stad gewijd niet gewekt! Hoe was de klank van haar naam voldoende om een volkeren-beweging in het leven te roepen, die een van de meest lichtende en schitterende phasen van de wereld-geschiedenis blijven zal, omdat ze immers door een ideaal werd bezield!

Hoe hebben naties naar die stad geheimweed en om haar gemis geweend. Hoe aangrijpend hebben profeten haar bezongen en hoe ontroerend werd haar pracht en haar waarde door de gewijde zangers in ballingschap niet uitgebeeld.

Hoe stortte Christus zelf over het lot der stad Zijn tranen.

Welk een stroom van bloed is voor de stad gestort, en welk een oogst van levens is voor haar weggemaaid. Geen stad, die in het geestelijk leven der volkeren en naties zulk een rol heeft gespeeld en zoozeer invloed en aantrekkingskracht heeft uitgeoefend boven alle nationale gehechtheden.

Die stad hebben de Engelschen nu aan de Turken ontnomen, nadat de Islam er van 1187 af, toen Saladin, de Egyptische sultan, haar aan Guido van Lusignan ontrukte, de oppermacht had uitgeoefend, met een kleine onderbreking alleen van 1229 tot 1244, toen keizer Frederik II haar voor de Christenen herwonnen had. In 1517 ging de stad van de Mamalukken-sultans van Egypte in handen van de Osmanen, onder Selim I, over, van wiens rijk zij een van de kostelijkste en meest misgunde kleinodiën uitmaakte.

Door dit moreel succes, gevoegd aan dat van Bagdad, hebben de Engelschen volkomen den smaad uitgewischt, die het Galipoli-avontuur en het Townshend-échec op hun militairen naam hadden doen rusten. Voor de Turken beteekent de val van Jeruzalem de ineenstorting van een der voornaamste pijlers, die hun rijk in Azië schragen.....

De „Daily Chronicle" schrijft: Uit politiek oogpunt is de val van Jeruzalem een gebeurtenis van het allergootste belang. Jeruzalem is de heilige stad van de twee groote wereld-religies. Voor den Islam zoowel als voor het Christendom is de stad van de hoogste beteekenis en de Mahomedaansche vereering voor deze stad staat maar weinig achter bij zijn vereering voor Mecca en Medina.

De intocht der Engelschen in Jeruzalem zal bij den geheelen Islam weerklank vinden. Voor eenige weken reeds voorzag de Duitsche pers deze gebeurtenis en zij roerde zich naar best vermogen om de militaire beteekenis van dit gebeuren te verkleinen. Van de geweldige politieke gebeurtenis van dien val maakten de Duitsche schrijvers geen geheim. Het feit is te duidelijk om te worden tegengesproken. Het Duitsche pan-Islamitisch plan ging ten gronde, volkomen te gronde.

Wat wij thans bereiken is niet slechts een nederlaag der Berlijnsche ambities, het is een tegenoffensief, waarvan de resultaten van even verstrekkende beteekenis zijn tegen Berlijn en zijn Turksche bondgenooten, als Duitschland's oorspronkelijke droom van een geteutoniseerden Islam en een zoogenaamd vrijen weg naar Indië tegen ons.

De „Daily Mail": Trouw aan hun overoude beginselen komen de Engelschen in Jeruzalem een ieders rechten Maathouden. Hier gelijk in Indië zullen zij de balans in evenwicht houden Christenen en Joden en Mahomedanen, allen hebben even veel reden zich over onze komst te verheugen, want allen hebben ze te lijden gehad, ze zijn opgeofferd als stukken op het Duitsche speelbord. Alle drie naties kunnen voortaan samen onder een rechtvaardig en sympathiek gezag voor hun groote toekomst werkzaam zijn.

De „Daily Teleg." schrijft: Wat all gevolgen het feit, dat thans de Engelsche troepen den grooten burcht van David en Salomon bezetten, brengen zal, is thans nog niet vast te stellen. Eén ding is echter zeker: het Turksche rijk heeft een slag gekregen op zijn meest gevoelige plek en de vage Teutonische droomen van een groote rijksuitbreiding, waarbij Turken en Bulgaren zouden meewerken, beginnen reeds te verdwijnen. Er is in Mesopotamië geen Duitsche ontwikkeling mogelijk, zoolang de Turksche heerschappij in Palestina niet hersteld is.

De „Daily Graphic" zegt: Welke de militaire waarde van Allenby's triomf ook moge zijn, de inneming van Jeruzalem door het Engelsch leger is een gebeurtenis, die zal spreken tot de verbeelding van de menschheid. Jeruzalem's val is de meest succesvolle slag voor de moreele macht van het Turksche rijk. Komend na de onafhankelijkheidsverklaring door den sherif van Mecca levert de val van Jerusalem den Turk het bewijs, dat zijn macht als imperiaal rijk ten einde loopt.

De „Times" schrijft: De Duitschers hebben moedwillig de schoonste kerken der christenheid vernield onder voorwendsel van militaire noodzakelijkheid.

De Engelsche generaal verdeelde zijn operaties om de heilige plaatsen van Jeruzalem te sparen. Deze zorg is voorzeker een waarborg dat de rechten van allen, tot welk geloof zij ook behooren, zullen geëerbiedigd worden. De bedienaren van alle gezindten, voor zoover zij althans niet tot de vreemde vijanden behooren, kunnen rekenen op de tegemoetkoming van de veroveraars.

De bezetting van Jeruzalem is het teeken dat de tyrannie der Turken daar voorbij is.

De „Morning Post" zegt: De inneming van Jeruzalem is de kroon van een schitterend geleide campagne, van goede organisatie.

De „Neue Freie Presse" schrijft naar aanleiding van de overgave van Jeruzalem: Aan de groote lijnen van den oorlog kan deze gebeurtenis — hoe betreurenswaardig zij ook is — niets veranderen. De monarchie en Duitschland hebben panden genoeg om Turkije zijn bezit terug te bezorgen.

Het „Neues Wiener Tagblatt" schrijft: De bondgenooten van Turkije zullen er voor zorgen dat bij de vredesonderhandelingen Palestina niet aan Engeland komt.

Fransche bladen bespreken de inneming van Jeruzalem, dat thans na 830 jaar weer in handen der christenen is. Zij wijzen er op, dat daarmee voor Turkije de weg naar Arabië gesloten is, terwijl den geallieerden de poort voor Syrië geopend werd.

Zij wenschen Allenby geluk en spreken de verwachting uit, dat hij zijn operaties met kracht zal voortzetten en het Heilige Land geheel zal veroveren.

De „Echo de Paris" zegt: Engeland en Frankrijk hebben thans alle middelen in handen om hun gemeenschappelijke belangen in Perzië, Indië, Syrië en Egypte te beschermen.

Een Rede van Churchill.

Churchill zeide in een rede te Bredford o.a.: Het hart van Rusland is gebroken, niet alleen door de Duitsche macht, maar door het Duitsche goud en de Duitsche kuiperijen. Rusland ligt thans terneder. Niemand weet, welke verschrikkelijke gebeurtenissen het nog te wachten staan of hoe, of wanneer het weer zal herrijzen, doch verrijzen zal het (toejuichingen.)

Het is dit droevig gebeuren, dat den oorlog verlengd heeft, dat de Britsche, Fransche en Italiaansche legers beroofd heeft van den prijs, die haast behaald was. Het is dit feit alleen, dat ons heeft blootgesteld aan gevaren en lijden, welke wij niet wenschten, doch waaronder wij niet zullen buigen. (luide toejuichingen.)

Onze oorlogsdoeleinden zijn nog juist zooals zij waren op dien avond van Augustus 1914, (langdurige toejuichingen), toen wij wisten, dat de Belgische grens door de Duitsche legers overschreden was met brute miskenning eener plechtige belofte.

Dezelfde geest bezielt ons ook thans nog. Wij hebben de oorlogs doeleinden noch verminderd, noch uitgebreid en wij zullen er geen tittel of jota afdoen. (Nieuwe toejuichingen). Ons eenig oorlogsdoel is, dat zij, die misdaden hebben begaan, te talrijk om ze opnieuw op te sommen, niet weder uit den strijd te voorschijn zullen treden met de macht wederom een ijselijke catastrofe te veroorzaken voor hun op niets kwaads verdachte naburen, dat het Pruisische militarisme op het einde van den strijd beschaamd en niet verheven, voor ontoerekenbaar verklaard en niet gehandhaafd zal zijn en dat het Duitsche volk, dat zich heeft laten gebruiken als middel om ellende over de menschheid te brengen, zal hebben leeren beseffen, dat de regeerders, die zij vertrouwden, het ten slotte niet naar een goede plaats in de zon hebben geleid, maar door het bedreven kwaad tot groote rampen en tot schande hebben gebracht. (Lang aanhoudende toejuichingen).

Dat is ons oorlogsdoel, dat bedoelen Asquith, Lloyd George en Wilson, als zij zeggen, dat onze oorlogsdoeleinden: vergoeding, herstel en veiligheid zijn. Wij zijn niet ten oorlog getogen voor territoriale aanwinsten, wij strijden niet voor buit of wraakzucht, wij zullen voldaan zijn als het Pruisisch militarisme beslist geslagen is en het Duitsche volk uit zijn noodlottige betoovering is gered.

Ten gevolge van tijdelijke omstandigheden, die niet in het minst de balans der krachten aangeven, heeft het Pruisische militarisme nieuwe levenskracht gekregen. Het eenige dat wij ons voornamen in dezen oorlog te doen, is nog niet geschied, het Pruisische militairisme is nog niet verslagen. Er is niets dat in de plaats kan treden van een overwinning. Geen bond van naties zou een vodje papier waard zijn, als hij berustte op den triomf van Hindenburg en Tirpitz.

Wij willen den oorlog winnen, hoe lang hij ook moge duren en langs welken vreeselijken weg hij ook moge gaan. Thans vrede sluiten zou beteekenen dat wij onze kinderen vastkluisteren aan de ontzettende gevolgen.

Door de ineenstorting van Rusland is de militaire toestand zorgwekkend, maar ik heb geen vrees voor een militairen tegenslag. Het is niet zoozeer het militaire gevaar, dan dat het volk zou verleid worden door zekere vredesvoorwaarden, waardoor Duitschland sterker zou staan dan voor den oorlog.

Daar zijn sommige menschen, die zeggen: beperk uw oorlogseischen. Deze willen vrienden worden met de zegevierende Hunnen. Zij vragen, waarvoor vechten wij en dan bedoelen zij: laat ons er uitscheiden met vechten.

Maar het Engelsche volk is van plan niets minder te aanvaarden dan de gewettigde en rechtvaardige eischen, waarmee het in den oorlog ging en wanneer wij ernstige veranderingen zouden aanbrengen, dan kan zulks alleen geschieden door de natie als geheel. (Toejuichingen).

Ik zie niet in, dat er ook maar eenig gevaar zou bestaan deze kwestie voor de vrije beslissing van de natie als geheel te leggen. (Nieuwe toejuichingen).

Wij hebben alle middelen om den oorlog met succes voort te zetten. Het hart van ons volk is onwrikbaar. De aanmaak van munitie stijgt elke week ondanks het feit, dat er steeds meer mannen naar het leger gaan.

Onze reserves aan manschappen zijn nog steeds groot; onze vloot worstelt met de onderzeeërs. Terwijl het aantal tot zinken gebrachte onderzeeërs steeds stijgt, wordt de vloot van nieuwe schepen voortdurend grooter.

Wanneer allen hun best doen, dan zullen de onderzeeërs niet kunnen beletten, dat wij doen wat wij te doen hebben.

Doch daar is iets, dat veel belangrijker is dan dit alles. Al is Rusland tijdelijk uit onze rijen gevallen, de Vereenigde Staten hebben er in plaats genomen. Deze nieuwe machtige kampioen heeft in één slag de oorlogskansen weer hersteld en hij zal het verlies van Rusland meer dan goed maken.

Het ingrijpen van Amerika beteekent, dat feitelijk de heele wereld met al haar hulpbronnen tegen Duitschland in het geweer is. Dit moet ten slotte beslissend zijn. Maar gedurende het grootste gedeelte van het volgende jaar zal het Engelsche ras de hoofd-last hebben te dragen van den oorlog te land en terzelfdertijd den onderzeeër vast onder zee moeten houden. Anders kan er geen vrede zijn. Daar is een groote practische stap, welke wij zonder eenig uitstel moeten doen n.l. ons leger tot het hoogste punt op te voeren, zoodat zij als luipaarden springen op de Duitsche horden. Wij moeten wolken van vliegers hebben en wij moeten de heele kracht en energie van ons volk oproepen.

De Onderhandelingen over den wapenstilstand.

Over het verloop der onderhandelingen over den wapenstilstand aan het Oostelijk front melden de Duitsche bladen nog liet volgende:

Bij het begin der onderhandelingen met de in het hoofdkwartier van den opperbevelhebber van het Oostelijk front aangekomen Russische afgevaardigden, werd bij uitwisseling gevolmachtigden vastgesteld, dat deze van hun respectievelijke regeeringen alleen opdracht hadden over een wapenstilstand te onderhandelen, niet echter over den vrede.

De Russische delegatie stelde voor een algemeenen wapenstilstand voor alle legers en op alle fronten af te kondigen. Onzerzijds kon hierop niet worden ingegaan, daar de bondgenooten van Rusland niet vertegenwoordigd waren en de Russische niet gemachtigd waren in hun naam te spreken.

Wij kwamen derhalve overeen de onderhandelingen te voeren over het voorstel van een wapenstilstand tusschen de legers der centralen en het Russische leger.

Van Russische zijde werd hierbij uitdrukkelijk vooropgesteld, dat het doel van den eenmaal gesloten wapenstilstand moest zijn een beginnen van de onderhandelingen voor den vrede en wel voor een algemeenen vrede tusschen de oorlogvoerenden.

De gevolmachtigden der verbondenen hebben hiervan met genoegen kennis genomen.

Aanstonds met een bespreking der vredesvraagstukken te beginnen, was reeds daarom onmogelijk, daar de volmachten beiderzijds hiertoe niet berekend waren.

Den tweeden conferentie-dag deelden de Russische gedelegeerden ons hun voorstellen mede omtrent een wapenstilstand. Deze bepalingen, gingen, wat hun militairen toestand betreft, gedeeltelijk verbazend ver.

Rusland verlangde de ontruiming van de eilanden in de golf van Riga en de meeren, zonder hunnerzijds terugname van troepen op een of ander punt van het front aan te bieden.

Voorts wilden zij ons voorschrijven, om voor den geheelen duur van een door hen op 6 maanden gestelden wapenstilstand, onze troepen in de loopgraven te houden, zonder zelfs er in toe te stemmen, dat dezen in rustkwartieren zouden worden ondergebracht.

Op dergelijke eischen konden wij natuurlijk niet ingaan. Bij de besprekingen over den detail-kwesties bevonden wij echter, dat op alle punten, één uitgezonderd, een overeenstemming makkelijk te verkrijgen was.

Het eenige punt, waarover wij geen oplossing vonden, was de kwestie der eilanden in de golf van Riga van welker ontruiming geen sprake kan zijn.

Hoe gemakkelijk het was tot een overeenkomst te geraken, bleek toen de Russische gedelegeerden verdere instructies uit Petrogrado moesten inwinnen. Wij hebben toen immers na een korte gedachtenwisseling zonder op ernstige moeilijkheden te stuiten de overeenkomst gesloten over den wapenstilstand van 10 dagen.

In deze korte overkomst durven wij een goed voorteeken zien voor de toekomst.